
Sekretariatet

Rigets deltagelse i internationalt samarbejde med særligt henblik på råstoffer og energi.

A. Det er tidligere i kommissionen fremhævet, at rigsfællesskabet er den ramme, inden for hvilken hjemmestyreordningen skal udformes. Dette sætter visse grænser for omfanget af de kompetencer, der kan overdrages til et kommende hjemmestyre, bl.a. fordi rigets deltagelse i internationalt samarbejde fortsat vil være rigsansliggende. Dette gælder inden for alle områder og således også for råstofområdet.

Selvom en helhedsvurdering af rigsfællesskabets konsekvenser for hjemmestyreordningen først kan ske senere, er det dog fundet naturligt i forbindelse med behandlingen af den foreslåede fælles beslutningskompetence at sætte nogle af de mere generelle problemer, der udspringer af rigets deltagelse i internationalt samarbejde, i relation til den fælles beslutningskompetence.

Dette er gjort i det følgende, men det skal understreges, at rigets deltagelse i internationalt samarbejde vil sætte rammer for en hvilken som helst råstofordning, man måtte opstille, såvel som for enhver hjemmestyreordning som helhed.

Der er således her alene tale om en delvis redegørelse for konsekvenserne af rigsfællesskabet, idet en helhedsvurdering heraf først kan foretages på et senere stade af kommissionens arbejde.

B. Den fælles beslutningskompetences primære praktiske funktion bliver som det fremgår af dok. nr. 9/77 at sikre, at råstofpolitikken og vigtigere konkrete foranstaltninger tilrettelægges på en sådan måde, at begge parter fundament-

tale interesser tilgodeses. Begge parter vil på denne måde få afgørende indflydelse på råstofudnyttelsen og dermed på samfundsudviklingen i Grønland.

Den fælles beslutningskompetence må imidlertid også anskues i relation til rigets placering i den internationale sammenhæng, idet råstofpolitikken i høj grad er afhængig af og øver indflydelse på internationale forhold og internationalt samarbejde.

Udviklingen i de senere år på energiområdet har allerede demonstreret behovet for det internationale samarbejde, der må gennemføres, såfremt man vil sikre sig mod fremtidige kriser for verdensøkonomien og mod forsyningsvanskeligheder i det hele taget. Det gælder såvel foranstaltninger, der sigter til at begrænse anvendelsen af udtømmelige råstoffer, som foranstaltninger, der sikrer forsyningen med de fornødne råstoffer.

Danmark er dels gennem deltagelse i IEA (Det internationale Energiagentur), dels i kraft af sit EF-medlemskab, engageret i et internationalt energipolitisk samarbejde med andre industrilande. Et af hovedformålene med disse samarbejdsbestrebelse er at reducere industrilandenes nuværende sårbarhed som følge af deres høje afhængighed af importeret olie. Dette søges såvel i IEA som i EF fremmet gennem besparelser i forbruget og udviklingen af alternative energikilder.

De spørgsmål, som det internationale samarbejde rejser i forhold til den foreslåede fælles beslutningskompetence er i det følgende behandlet dels i almindelighed, dels for EFs vedkommende.

1. Det internationale samarbejde i almindelighed (bortset fra EF).

Det internationale samarbejde på energi- og råstofområdet, herunder IEA, omfatter ikke i sin eksisterende skikkelse forpligtelser, som binder regeringen til at foretage konkrete foranstaltninger med henblik på udvinding af energi.

Dette samarbejde - som for de deltagende lande, og ikke mindst for et råstoffattigt land som Danmark, er afledt af fundamentale behov for at sikre sig mod fremtidige kriser for verdensøkonomien og mod forsyningsvanske-

ligheder i det hele taget - kan imidlertid efterhånden tænkes udbygget på en måde, hvorved deltagerlandene påtager sig konkrete energipolitiske forpligtelser. En tilsvarende udvikling kan på langt sigt ikke udelukkes med hensyn til andre råstoffer end energi.

Hvad angår Danmarks deltagelse i sådant internationalt samarbejde, er det ifølge Grundloven rigsmyndighederne (regering og folketing), der har kompetencen til at indgå internationale forpligtelser. Dette gælder også i tilfælde, hvor den interne gennemførelse af disse forpligtelser kræver medvirken af andre organer inden for riget, herunder hjemmestyreorganer, idet disse organer er undergivet rigets internationale forpligtelser.

Med henblik på at undgå vanskeligheder ved den efterfølgende interne gennemførelse af sådanne forpligtelser, vil det være hensigtsmæssigt, at regeringen, ligesom tilfældet er med hensyn til Færøerne, i videst muligt omfang hører hjemmestyret, inden forpligtelserne påtages. Indtil resultatet af en sådan høring foreligger, vil det normalt være muligt for rigsmyndighederne at tage forbehold for forpligtelsernes anvendelighed i Grønland.

Der kan imidlertid komme til at foreligge en situation, hvor tungtvejende hensyn til hele rigets, herunder også Grønlands, økonomiske udvikling og forsyning med råstoffer, samt hele rigets placering i det internationale samarbejde, fører rigsmyndighederne til under alle omstændigheder at påtage sig visse internationale forpligtelser. Hvordan omstændighederne helt konkret vil være, er det ikke muligt på forhånd at angive, men det er på den anden side klart, at der vil være tale om en situation, hvor det hverken er danske eller grønlandske hensyn i snævrere forstand, som gør sig gældende, men derimod afgørende dansk-grønlandske fælles hensyn (såfremt den økonomiske/forsyningsmæssige situation i Danmark er truet, er forholdene i Grønland også truet).

I så fald indebærer den fælles beslutningskompetence, at det påhviler rigsmyndighederne og hjemmestyret i fællesskab at fastlægge de nødvendige gennemførelsesbestemmelser.

Der er dog grund til at fremhæve, at den fælles beslutningskompetence også i sådanne undtagelsestilfælde i

praksis vil bevirke, at særlige interesser (miljøhensyn, sociale hensyn m.v.) kan sikres gennem den nærmere tilrettelæggelse af de konkrete foranstaltninger.

Hele den problematik, der her er omtalt, er ikke ny. Den kendes allerede under hjemmestyreordningen for Færøerne, hvor regeringen har kompetence til at påtage sig internationale forpligtelser også på områder, der er særanliggender, og hvor den interne gennemførelse kræver hjemmestyrets medvirken. Denne ordning har nu været gældende i næsten tre årtier, uden at der er opstået uløselige konflikter.

2. EF-samarbejdet.

Der findes ikke inden for EF-samarbejdet i dets nuværende skikkelse forpligtelser, som binder regeringen til at iværksætte konkrete foranstaltninger med henblik på udvinding af råstoffer, herunder energi, men det kan tænkes, at samarbejdet efterhånden udbygges, således at de deltagende lande påtager sig sådanne konkrete forpligtelser.

EFs indsats vedrørende energi og andre råstoffer er en integrerende bestanddel af et samarbejde, som omfatter alle væsentlige sider af det økonomiske liv. Hertil kommer, at EF-samarbejdet adskiller sig fra andet internationalt samarbejde, dels med hensyn til beslutningsprocessen dels med hensyn til formen for gennemførelsen af forpligtelser.

Som følge heraf kan råstofordningens forhold til EF-samarbejdet ikke behandles isoleret, men må ses i en bredere sammenhæng omfattende hjemmestyreordningen som helhed.